

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.138.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 15506 Pani Posłanki Anity Kucharskiej-Dziedzic, w sprawie wypłaty świadczenia wychowawczego, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Katalog osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego określa art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r., poz. 1576), zgodnie z którym świadczenie wychowawcze przysługuje:

- 1) matce albo ojcu, jeżeli dziecko wspólnie z nimi zamieszkuje i pozostaje na utrzymaniu matki albo lub, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2a;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dziecko wspólnie z nim zamieszkuje i pozostaje na jego utrzymaniu;
- 3) opiekunowi prawnemu dziecka;
- 4) opiekunowi tymczasowemu dziecka;
- 5) opiekunowi dziecka wskazanemu przez władze kraju pochodzenia;
- 6) dyrektorowi domu pomocy społecznej;
- 7) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024 r. poz. 177, 742, 743 i 858).

Rodzic może uzyskać prawo do świadczenia wychowawczego na dane dziecko jedynie, gdy łącznie spełnione zostaną dwie przesłanki: pozostawania dziecka na utrzymaniu rodzica oraz jego wspólnego zamieszkiwanie z rodzicem.

Wyjątek od wskazanej zasady wprowadza art. 5 ust. 2a ww. ustawy, zgodnie z którym w przypadku gdy dziecko zgodnie z orzeczeniem sądu jest pod opieką naprzemienną obydwojga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia wychowawczego ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego za dany miesiąc świadczenia wychowawczego.

Jeżeli obydwojgu rodzicom przysługuje pełna władza rodzicielska nad dzieckiem i brak jest orzeczenia sądu rodzinnego ustalającego miejsce zamieszkania dziecka, to zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy świadczenie przysługuje rodzicowi, z którym dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na jego utrzymaniu.

Natomiast w przypadku gdy sąd orzekł miejsce zamieszkania dziecka przy jednym z rodziców, orzeczenie to jest dla ZUS wiążące. Orzeczenie sądu dotyczące miejsca zamieszkania jest wiążące dla wszystkich organów administracji publicznej - zgodnie z art. 365 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne

sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Jeśli w powyższym przypadku dziecko fizycznie przebywa z drugim z rodziców, rodzic ten powinien wystąpić do sądu o uregulowanie tej sytuacji np. poprzez zmianę miejsca zamieszkania dziecka. Dopiero po uzyskaniu odpowiedniego, prawomocnego orzeczenia w zakresie zmiany miejsca zamieszkania dziecka, zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 przywołanej ustawy, rodzic ten będzie mógł uzyskać świadczenie wychowawcze na dziecko.

Inne rozstrzygnięcie wskazanej kwestii stanowiłoby sankcjonowanie i premiowanie np. przypadków, gdy dziecko przebywa z rodzicem wbrew woli drugiego rodzica i wbrew orzeczeniu sądu (tzw. porwania rodzicielskie).

Tym samym przepisy ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci nie są w omawianym zakresie sprzeczne z art. 365 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, w związku z czym nie są prowadzone prace legislacyjne w wyniku których, wbrew orzeczeniu sądu ustalającemu miejsce zamieszkania dziecka, świadczenie wychowawcze przysługiwało by rodzicowi, z którym dziecko faktycznie przebywa.

Należy przy tym wskazać, że zgodnie z art. 22 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka do świadczenia wychowawczego świadczenie to wypłaca się temu z wymienionych osób, która faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Jeżeli opieka nad dzieckiem sprawowana jest równocześnie przez oboje rodziców, opiekunów prawnych dziecka lub opiekunów faktycznych dziecka, świadczenie wychowawcze wypłaca się osobie, która jako pierwsza złoży wniosek. Jeśli po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka lub opiekuna faktycznego dziecka drugi rodzic, opiekun prawny dziecka lub opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala kto faktycznie sprawuje opiekę. W tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem stosuje się przepisy art. 15 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/